

(C. d. n.)

menta, mianowicie ten, że już taktyka parlamentarna wymaga tego, żeby głosować nie za odnośnym wnioskiem lewicy, lecz za wnioskiem większości komisji kongresowej. Dalej chodziło o to, czy ustawa, jak to proponuje komisja wyznaczeniowa, ma pozostać „provisorystyczną” lub czy też wyraża ten, jak tego żąda właśnie lewica, usunąć z ustawy. I co do tego oświadczyli się większością Kola za wnioskiem komisji.

W ogólnej rozprawie zabierało kilku mówców głos. Szczególnie zaś podnieść należy słuszną przemowę p. Gniewosza, który zwrócił uwagę na to, że Galicja jest w tej ustawie uproszczona w porównaniu do innych krajów monarchii. W Galicji bowiem mają duszpasterze pobierać wedle nowej ustawy daleko niższą płacę, aniżeli parochowie innych krajów. Następnie potem szczegółowa rozprawa, w której rozstrzygnięto każdy paragraf ustawy osobno. Pray S. 3. wchodziła się bardzo żywa dyskusja. P. Jasiński żąda, żeby płace dla duszpasterzy w Galicji zrównano z płacą, jaką mają pobierać proboszcze na Morawie i w Czechach, która jest znacznie większa. Na to zwrócił przeto Kola p. Grochowski uwagę, że rząd na to żadną miarą nie zezwoli, mianowicie ze względu na niezasobność skarbu państwowego. P. Gniewosz żąda, żeby przynajmniej w Galicji były płace proboszczów nie niższe, jak na Bukowinie, co ze względu na tożsamość stosunków obywateli sąsiadnych krajów jest zupełnie uzasadnione.

W szczegółowej rozprawie doszło Kola do §. 10., odkładając dalszy ciąg rozpraw do następującego posiedzenia, które prawdopodobnie odbędzie się we wtorek wieczór.

Nad sprawą ugody z koleją Północną nie było w Kole żadnych jeszcze rozpraw, chociaż sprawa ta jest obecnie rozstrzygana w odnośnej komisji. Z tego wynika, że i w tej arcyważnej sprawie polscy członkowie komisji kolejowej mają postawioną zupełnie wolną rękę, z czego wynikać z pewnością to, że Kola polskie znajduje się pewnego pięknego poranku przed czymś dokonującym, t. j. przed gotową uchwałą komisji, której taktycznie względu nie pozwala potem zmienić. Kola polskie powinno przebiec w tak ważnej sprawie dać swoim przedstawicielom w komisji kolejowej pewne dyrektywy.

Paryż d. 28. stycznia.

Kilka okoliczności doniosłego znaczenia nakazują mi przesłać znowu ten list nadzwyczajny.

W niedzielę odbyły się wybory do senatu w 42 departamentach. Z 87 senatorów — 45 tylko należało do stronnictwa republikańskiego, a 42 do stronnictwa monarchicznego. Dziś, po wyborach dopełnionych, ogromne zwycięstwo jest po stronie republikańskiej, bo 67 republikanów zostało wybranych, a 20 tylko monarchistów, mimo wszelkich intryg świeckich i duchownych. Republikanie więc ostatecznie zwyciężyli 22 zwolenników — monarchiści z 42 mieli stracić 25.

Z nowo wybranych 67 republikanów jest 22 dawnych senatorów a 29 nowych wybranych z Izby posłów. Monarchiści zaś posiadają w nowo obranych 12 dawnych senatorów i jednego z Izby poselskiej. Leżąc co jest najważniejszą i najdonioślejszą, to że tacy szermierze — i nawet adolci — jak ks. de Broglie, pp. de Fourton, Brunet byli ministrowie Mac-Mahona, oraz pp. de Merode i Henry Fourmire pomimo wszelkich usiłowań nie zostali wybrani.

Wszelako potrzeba zaznaczyć także niemile niepowodzenie, jakiego doznał w Paryżu republikanin, przyjaciel nieboszczyka Gambetty, poseł Spuller; zwyciężył jednak skrajnych w Paryżu jest bardzo mało, natomiast w miastach, uważanych za dość i serce radykalizmu, bo w Lyonie i w Marsylii pomimo ogromnej agitacji ani jeden z radykałów nie został wybrany. To niepowodzenie w tych dwóch ogniskach radykalizmu dowodzi niezaprzeczenie, że Europa nie ma nawet pozornej przyczyny obawiania się radykalizmu ze zbrodniczymi jego objawami ze strony Francji.

Donosiłem o śmierci p. E. About i o dziesięciu mówach nad jego grobem. Otóż p. Caro, wymowny profesor z Sorbony, a wystąpił przez akademię, pozwolił sobie niedorzecznie, niestosownie i tak wolno mówić, do których About należał, tudzież cywilny pogrzeb, jaki nieboszczyk sobie sam zadysponował.

Z tego powodu na prelekcji, w poniedziałek, gdy profesor Caro począł znowu przebiegać, kiedy przebiegał tym samym zwolennikom, pewna liczba słuchaczy wygwizdywała go, podczas gdy większość wielbicieli zagłuszała sykaniem swymi oklaskami, — w tem położeniu złotousty mówca skreślił na miejscu i nader żęcznie począł uwzględnić głęboką naukę i wielkie zasady Augusta Comta, — czyli — w porę kapitalował.

Nedza.

(Głos z kraju.)

„Na braku lwowskim tysiące szukających pracy, zająca.” Oto co się przedstawia każdemu przyjeźdźcy, a są to ludzie pracy, zahartowani na zimno i skwar słoneczny — na deszcz i pogodę, są to spadli z etatu oficjalistów i prywatni, którzy ze zmianą stosunków krajowych nagłe zostali bez możliwości pracy i życia.

Leżąc nietylko na bruku lwowskim, ale w każdym większym mieście, faktory mają do stręczenia ogromną ilość oficjalistów; ba niema i dnia ażeby na folwark, choćby jak odległy nie przyszedł zmarnieć, zgłodniały w wytartym ubraniu oficjalista, szukający obowiązku, lecz niestety daremnie — bo tego nie znajdzie — kontent, że się trochę pożywi i ogrzeje, i dalej ciągnie o kiju żebrzącym.

A jakie są przyczyny tego — oto większość majątków dzierżawia bracia Semci — a biorą dzierżawy w spółce cichej, cała rodzina, choćby i daleka wkłada grosz jaki ma, ten 100, ów 200, tamten 1000 złr. w dzierżawę, oraz pracę swoją osobistą. Każdy daje, ten jest polowym, ten faktorem, ów po wsi chodzi to za drobiem to za jajami, tamten za skórką i cielętami — ten chłopu pożyczki, ów od chłopu wydrze, a tak jeden przy drugim i kregi, ciągnąc większe zyski ze wsi jak z ziemi dzierżawionej — bo dzierżawa stanowi tylko punkt oparcia, a wieś warstwą, który eksploatację się daje. Ażeby dać możność zająca i pracy proponuję i to tak w interesie większych właścicieli jak też i posiadaczy niewielkich kapitałów, ażeby pierwsi majątki swoje rozdrobiali to jest budowali folwarki i dworki na każdym większym łanie, a do głównego folwarka oddalonym — były tylko woda była, postawić fol-

warcek a to 50, 100 do 200 morgowy — lecz nie wpadajmy w drugą ostateczność, nie lokujmy kapitału w kosztowne budynki — ale tak odpowiedni budynki jak domy włościan w miejscach postawione — niech będzie do mem mieszkalnym, stajnie, stodoła, brogi, ot cały folwark a wydzierżawimy go ludziom naszej zasobnym w kapitały, da się możność żyć.

Nowy dzierżawca niech nietylko sam, ale i rodzina weźmie się do pracy, a pewnie będzie miał z czego ratę zapłacić i żyć — bo po lecie, odległe dawniej od centrum gospodarczego — dziś mieści na sobie dworek z bydem — a zatem blisko — i z pewnością lepiej rodzic będzie i stosunkowo więcej mięsa, wełny, masła itp. wyprodukuje jak dawniej należąc do dużego kompleksu. A przy pracy i chęci dobrej wartość folwarku się podniesie, zażywszy sady, pobudowawszy drobne a niezbędne z czasem budynki a przeto samo i wartość całego majątku się podniesie.

Gospodarując lat kilkadziesiąt, wiele takich folwarków potworzyłem i przyszedł muszę że egzystują i dobrze się opłacają, i dają możność mniej zamożnym żyć bez wyciągania ręki Trudno bowiem ażeby i Wydział krajowy więcej miał posad dyrunktów!! — bo pomoc rodziną na pstrym koniu jeździ! Każdy sobie, a Bóg dopomoże.

Znam majątki 500-morgowe, gdzie wygodnie można oprócz już egzystującego folwarku cztery nowe pobudować — a razem wzięwszy dadzą większy dochód...

Żyjąc na wsi przyszedłem do tego przekonania i zdaje mi się, że jest dobre; a egzystując biuro paracelacji niechaj zrobi wieś.

Leżąc kładę nacisk, że podług stawian grobla — nie topmy kapitałów w budynki kosztowne, ale tanie a wygodne i praktyczne.

Gmina wielkomoskiewska.

Pierwszy tegoroczny zeszyt znanego a bardzo poważanego miesięcznika *Więstnik Europy* obejmuje bardzo ciekawy artykuł p. Anisimowa o „Rozkładzie gminy rolnej” (wielkomoskiewskiej). Wiadomo, że gmina rolna czyli wiejska włościańska w Wielkomoskwy oparta jest na wspólnej własności gruntów, które w pewnych poroach, dość rozmaitych, bo regulowanych zwyczajem miejscowym, rozdzielają się między gospodarzy gminy odpowiednio do ich liczby. Perjody rozdzielu dochodzą do lat dwunastu, bywają wszakże i trzyletnie. Jest to tak zwany „mir”. Oprócz tego gmina cała jest odpowiedzialna za całość podatków; jeżeli który z gospodarzy nie jest w stanie zapłacić podatków od niego należnych, gmina za niego płaci, on zaś staje się dłużnikiem gminy, która z niego dźg swój ściągając jak może. Jest to tak zwana „krugowa” poruka. „Ekonomiczne znaczenie tego urządzenia gminy, jego wpływ i skutki są ciągle przedmiotem sporu. Nawet zwolennicy tej formy zgadzają się, że takie urządzenie gminy utrudnia prowadzenie prawidłowego gospodarstwa, kępuje chłopu będącego tylko niży właścicielem, zawsza zamożniejszym, pracowitszym, pilniejszym i zmuszonym płacić podatki za uboższych, bezradnych, gnuśnych itd.

Uporczywie jednak dowodzą, że podobne urządzenie gminy jest jedynym środkiem utrzymania się od proletariatu wiejskiego, bezrolnego, że jest przystępne właścicieli Moskwy, formą odrębną, której z czasem Europa będzie Moskiewie zaszczęciła. Wielu bardzo publicystów moskiewskich jest tego zdania, a i p. Anisimow do nich należy. Nie nawrócił go ani fakta, ani urzędowe raporty dowodzące, że to komunistyczne urządzenie gminy wcale nie broni od plag proletariatu bezrolnego, ani dowodzenie że chłopi lub zachodnio usposobionych ekonomistów, którzy z wielką ciekawością, pilnością i bezstronnością obserwując przez lat dwadzieścia ów mir, z niedołądzą od niego krugową poruką, ostatecznie przychodzą do całkiem przeciwnych tym urządzeniom wniosków. Te przeciwnie mirowi głosy, wzmożyły się w latach ostatecznych w miarę wzrostu skarg na coraz większy upadek zamożności chłopów, na fatalny stan gospodarstwa tam zwłaszcza, gdzie ów ma gmina rolnicza jest jedyną formą własności ziemskiej. Fakta i cyfry urzędowe wskazują, że liczba chłopów bezrolnych zwiększa się coraz bardziej, że sama gmina rozluźnia się i rozkłada, co jest w części skutkiem samych przepisów prawa.

Każdy dorosły członek gminy ma prawo wymagać, by mu z gminy wydzielono grunt. Gmina wprawdzie może się na to nie zgodzić i zaspokoić go pieniędzmi; ponieważ zaś zwykle pieniędzy brak, musi mu dać grunt. Oprócz tego każdy, kto wniósł już do skarbni ciążące na jego gruncie sumy wykupowe, ma prawo wyjść z gminy. Nakoniec gmina ma prawo sprzedać za pozwoleniem władz, część swej ziemi. P. Anisimow wykazuje, że na mocy tych przepisów wychodzą z gminy najrozmaitsze żywioły, ku wielkiej jej szkodzi. Najprzód bowiem wychodzą najzamożniejsi, niemający wcale ochoty płacić podatków za niewypłacalnych członków gminy, na skutek „krugowej poruki.” Dalej wychodzą najbiedniejsi, którzy nie mając środków do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa, sprzedają swą ziemię tak zwanym „kutakom”, to jest najgorszego rodzaju lichwiarzom, odbierającym i rujnującym chłopstwo, których w żadnej wsi nie brak. Nakoniec wychodzą, ci osiadnicy, którzy mając ziemię więcej niżby się im wedle ilości dłużej w gminie należało, lekają się, że przy nowym podziale okroją ich grunta i znaczenie zmniejszą.

Całość więc gminy jest zachwiana, a ilość bezrolnych osad coraz się powiększa. Według danych zebranych przez ziemstwa, w 30. powiatach gubernii saratowskiej, moskiewskiej, tambowskiej itd., z ogólnej liczby 636.817 osad, jest bezrolnych 56.842, czyli 8, proc. 25, proc. zaś posiada ziemię, lecz niema jej czym uprawiać, bo są „bezkonni” (bezposiadający). To jest nie posiadający inwentarza żywego. Ci bezkonni będą także wycuci z ziemi, tak, że już w tej chwili proletariatu rolny w owych 30. powiatach można liczyć na 33 proc. ogólnej cyfry osad. Jako ratunek, p. Anisimow radzi ziemię należącą do gmin zrobić własnością państwa, gminom zaś dać tylko prawo jej użytkowania. Myśl to nie nowa. Jest to tak zwane „upamiętnienie ziemi”, popierane dziś przez wszystkich komunistów, albo raczej kolektywistów zachodniej Europy.

Najwymowniejszym jej obrońcą jest w tej chwili p. Henry George, Amerykanin, człowiek nieposiadający zdolności i wymowy, prowadzący bardzo szeroką w tym kierunku agitację w Wielkiej Brytanii.

Jak dotąd, wszyscy ekonomiści zachowaw-

się, oświadczenia się jak najmocniej przeciw tej teorii. Zmarły niedawno minister angielski Rawceet wystąpił z osobną przeciw tej teorii broszurą, obfitującą w bardzo silne argumenty, broniąc zasady własności osobistej, a w owym państwowym komunizmie ziemi widząc cofanie się ludzkości.

W roku zeszłym p. Paweł Leroy Beaulieu, profesor ekonomii w Instytucie francuskim i dyrektor znanego powszechnie dziennika *Economiste*, w prelekcjach swych głównie zajmował się teoriami komunistów państwowych czy innych. Ta jego krytyka wyszła w jednym tomie pod tytułem: *Le collectivisme. examen critique etc*. Mówi on w tej pracy i o moskiewskim mirze, opierając się głównie na badaniach dokonanych na miejscu przez jego brata, Anatola, który przed kilku laty zwiedzał Moskwę, długo w niej bawił, miał doskonałe urzędowe i prywatne stosunki. Już wówczas opisując urządzenia miru we włości Araszyn, dowodził on, że mir niezawia od proletariatu, a tylko wszystkich uboży. Autor Leroy Beaulieu w owej monografii włości Araszyn podaje następujące szczegóły, doskonale rzecz malujące:

„Wszystkie rodziny podzielono na cztery kategorie (we włości Araszyn) W pierwszą j. pomieszczone te, które dla braku pracowników lub dla braku narzędzi rolniczych są niezdolne do uprawiania ziemi z korzyścią i do znoszenia też najmniejszej części ciężarów gminy.

Na 87 rodzin Araszyn 3 znajdowały się w tem położeniu. Wyłączono je od wszelkiego podziału gruntów i od ciężarów gminy. Według miejscowego języka nie miały duszy. Po tych bezdusznym sąły rodziny stały lub mało zdolne, to jest posiadające jednego robotnika zdrowego, ale niemającego najważniejszego dla rolni ków pomocnika, niemającego konia. Takich rodzin liczone dziesięć. Otrzymywały one tylko po jednym działce i były takowane (do podatków) jako jedna dusza. Najliczniejszą, bo liczącą 45 osad, była trzecia kategoria; tu należała gospodarstwa mające jednego robotnika, ale z jednym lub dwoma koniami; płaciły one za dwie dusze i miały dwa nadziały. Nakoniec szło ze 30 rodzin liczących i bogatszych, z których każda uprawiała więcej niż po dwa działy (po największej części po 2 i 3 niektóre po 4, 5 a nawet 5 1/2), każda otaksowana była odpowiednio... Skutek dość niespodziewany tego sposobu podziału następujący, że przy tem postępowaniu na pozór czysto komunistycznym, tytułem dajemy prawo do ziemi nietylko jest siła osobista robotnika, ile zasoby, którymi on rozporządza.

O takim mirze, jak araszynski, można powiedzieć, że kapitał daje prawo do ziemi. Ziemia przed innymi oddawana jest tym, którzy posiadają najwięcej środków do ciągnięcia z niej korzyści... P. Anatol Leroy Beaulieu zaznacza dalej, że już za jego pobytu liczone w gubernii kostromskiej 93 000 chłopów bez żadnego działu, w tambowskiej 94 000, w kurskiej 77 000, i taki stawia wniosek: „Jak się zdaje, że musi się tylko powiększać; rodziny, wyszłe ze spółki wiejskiej, nie mogą wrócić inaczej, jak odkupując swe prawo powrotu, podzielił bowiem prawie wszędzie stają się coraz mniej częstymi, nadziały zaś stają się coraz mniejszymi na skutek wzrostu ludności. Zbiorowa własność zatem oskarżana jest podwójnie o bezskuteczność: najprzód dlatego, że nie może zrobić ziemi równo przystępną dla wszystkich, powtórę dlatego, że nie może zająć wydobycie rodzin, które zdolne są oddzielić ziemię.

Brat p. Anatola, profesor, ze swej strony dodaje: „Tak więc „mir” jest rozczarowaniem (dla komunistów i kolektywistów). Pociągania za sobą niezmierne szkody dla uprawy ziemi, a nie przedstawia poważnych korzyści społecznych. Istotną jej indywidualną niweczy; bogactwu i dobremu bytowi zamyka pole, na które mogą być działać, a zwraca je wyłącznie do pożyczania na procent to jest do lichwy (kufaki). Ducha oszczędności ścieśnia, oszczędności nie otwiera uczciwego i prawego środka życia. Jeżeli dodamy, że „mir” nigdy się nie zgodzi z uprawą intensywną i z silną a urozmaiconą produkcją, możemy utworzyć sobie zdanie o zaletach tej pierwszej formy własności zbiorowej.”

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Dnia 3. lutego.

Stan powietrza. Obserwatorium szkoły politechnicznej donosi:

Miejsce styczni był pod względem opadu miesięcznym anormalnym, gdyż opad wyniósł tylko 4, mm, największy 1, mm, był 29. Wiatry panowały przeważnie wschodnio-południowe i południowo-zachodnie. Średniej południowej i zachodniej. Stan nieba był przez połowę pochmurny przy miesięcznym średnim stanie barometru 766, mm., średnim wiatrem do poziomu Adriatyki, średnia temperatura miesięczna była — 4°, C.

Ostatnie trzy dni były pogodne, w sobotę niebo było prawie czyste, w niedzielę po południu niebo pokryło się więcej chmurami, wiatr wiał przez te dni przeważnie południowy, rano i wieczorem mgły, średnia temperatura dnia z soboty była + 4°, z niedzieli + 4°, z poniedziałku + 0°, największa temperatura wczorajszego dnia była + 4°, najniższa — 1°, C.

Przy wietrze przeważnie południowym i temperaturze cokolwiek wyższej od średniej (— 1°, C.) lutego, niebo zamgłone, powietrze znacznie wilgotne i dżdżyste, mgła. Spodziewać się należy przy wietrze przeważnie zachodnio-południowym i temperaturze około średniej lutego dni wilgotnych bez znaczącego opadu.

Reportaż teatralny. Dzisiaj we wtorek d. 3. lutego; „Dziwiewia Orleńska”, tragedia w 5-ciu aktach Fryderyka Szyllera; tłumaczył E. Odynek.

We czwartek 5. b. m.: „A frykanka”, opera w 5-actach G. Mayerbera, z panna Arklową w partii tytułowej.

W piątek 6. b. m. na dochód Mariusza Zbożńskiego — po raz pierwszy: „Masz z grzeszności”, komedia w 3-actach oryginalnie napisana przez Adolfa Abrahamowicza i Ryszarda Ruzkiego. W głównych rolach wystąpią panie: Aspergerowa, Gościnińska, Stachowińska, German, Włobodowska, oraz pp. Zbożński, Fleser, Kwieciński, Zalasowski, Skalski, Szobert, Krykiewicz, Siemaszko.

Wiemy, że komedia ta jest nader zabawna, a szczególnie dwóm ciekawo w niej postaci: kapitan z Bołoni i jego forysta. Role ich odegrał benevolent p. Skalski.

Teatr. Oddamy dla braku miejsca sprawozdanie o weselach na wesele przedstawieniu „Dziwiewia orleńskiej.” Zaznaczyć wskazuje musi-

my, iż występ pierwszy młodej debiutantki, panny Walerji Suleckiej w roli tytułowej uwieczniony został niezwykłym powodzeniem. Teatr przepiękny, jak na występach gwiazd pierwszorzędnych, przysłał debiutantkę w dank za wznowienie arcydzieła z repertuaru poważnego, nader sympatycznie, a już zaraz po pierwszym akcie ciągłymi salwami oklasków dał młodej adeptce w chrzcie wiary szlachetnej miano artystki.

Istotnie z próby w całym znośności tego słowa ogniewej, wyszła młoda artystka zwycięsko. Warunki zewnętrzne, a tu w pierwszym rzędzie postawa, twarz pełna wyrazu inteligencji, oczy, jak ktoś zauważył, oczy Modrzejewskiej, w których tkwi wielka siła dramatycznej ekspresji, dalej kształt i uroda w deklamacji, wszystko to sprawiło, że artystka wstępnym bojem zwyciężyła odrazu dla siebie publiczność całą i kazała jej zapomnieć o braku scenicznej rutyny. Teatr, jak rzekliśmy, przepiękny wywoływał artystkę po każdym akcie. Dzisiaj powtórny występ panny Suleckiej w „Dziwiewia Orleńskiej”, bez trasy kinkielowej, da nam sposobność obejrzenia rozbiory gry panny Suleckiej i przedstawienia w całości, przedstawienia, które do nader adalych polczyły należy.

Z kroniki karnawałowej. Wczoraj w nianie, pikniki, zabawy publiczne i prywatne w całości pełni korzystają z praw swego swyma na mocy kalendarzowej tradycji. Jedne udają się lepiej, drugie mniej dobrze, ale w ogóle bawimy się... Może lepszym i prawdziwym określeniem byłoby: „udajemy, że chcemy się bawić — a tu jakoś nie idzie...” Nie należy jednak mieć uciech karnawałowych tym, którzy szczególnie pływają w... złudzeniach i dlatego dłuższego wypracowania na temat biedy i nędzy w kraju, wypracowania, daś już ale stety nader łatwego, unikamy. Ale też z drugiej strony nie będziemy szczegółowo rejestrowali balowych grzechów, ani objawów wehniałej onoty. Ogólna więc uwaga w kronice, że piknik bankietów, wczoraj „Benedy” czeskiej i wczoraj karynowy udali się doskonale, zaś piknik muzyczny i kolejowy nie udali się. Nie chcemy twierdzić stanowczo, ale zdaje się tak, że dobrze jedno i drugie na wagę wzięwszy, w rezultacie otrzymamy udalo się — nie udalo się.

Reduta weteranów z r. 1831, o której już kilkakrotnie wspominaliśmy, odznaczać się będzie nader starannie a dowcipnie ułożonym programem. Wstęp na salę i bilety do 16a parterowych, pierwszego i drugiego piętra, mogą nabywać tylko osoby, które otrzymały zaproszenia, jest więc pewność, że na radnie nie będziemy się potrzebowali obawiać rozmaitych niebardzo miłych niespodzianek. Będzie to reduta w całym tego słowa znaczenia elegancka, gdyż panie wystąpią w swyrych strojach wieczorowych, panowie zaś w balowych. Obie sale będą należycie ogrzane, zaś garderoba starannie i wygodnie urządzona, również kurytarze w teatrze będą ogrzane. Najlepszym jednak dowodem świeżości reduty są nadzwyczajne liczne zgłoszenia nie tylko osób zamieszkałych we Lwowie ale i z przetrzyni, po loże i radzimy dlatego wszystkim mającym chęć być na radnie, aby przed takowe zamawiali. Pomimo, że komitet rozstał kilka tysięcy zaproszeń, wiele osób nie otrzymało tychże z powodu niemożności złożenia dokładnej listy. Zgłoszenia przyjmuje Waj Goldman (gal. bank kredytowy, ul. Jagiełłowska 1. 3), gdzie można także oddziennie od 9—12 a do 3—6 bilety do wszystkich miejsc i wstępu na salę nabywać.

W Czytelni ludowej przy alcy Balonowej nr. 1 (w fabryce Deskura), odbył się w niedzielę wieczór koncert. Zdobychała na deszcz Tę warzywa pomocy naukowej na Zamarzynowie. Nitylko program tego wieczoru imponował wydobrem doborem przeznaczonych do wykonania produkcji, lecz nie mniej byli adumieni obecni i wykonaniem samem, gdyż wszyscy amatorowie, którzy raczyli wziąć udział w koncercie z prawdziwym artystąmy wywiali z siły z swegoż sadania. Panna R. odegrała na fortepianie N. o. t. u. r. Chopina i Masurok Czerwik jak prawdziwa wirtuoska, panna O. pomimo lekkiej niedyspozycji, nie odmówiła wystąpienia i odpiewała dwie śliczne piosenki: Abta — „Cicho spij” i Sappego: „Niezapominajkę”, za co słuchacz w dank ludzemu wynagrodził ją oklaskami; pan Borkowski j. n. a. dał się poznać jako baryton niepospolitej siły i wysokości, p. Sgulo, Pietrasiewicz i Weilmann (fortepian, skrzypce i wiolonczela) wykonali przypadające na nich numery z niepozostawiającą nic do życzenia precyzją, z werwą artystyczną oddkalkuował pan Janikowski Ujęskiego piumny utwór „Maraton”, a dobrany wyborne chór meki oddkalkuwał marsz uroczysty Strassna na wstępie — zamknął zaś koncert odpiewaniem polki układu pana Signo p. t. „W szalonym wirze”. Otwór ten którego wykonaniem sam kompozytor kierował, musiał być na ogólnie żądanie powtórzony.

Wszyscy uczestnicy wyrażali się jednomyślnie z uznaniem dla zarządu Towarzystwa pomocy naukowej w Zamarzynowie, a w szczególności dla p. Teofila Dymeta i naucoyci tamtejszej szkoły za przyprowadzenie do skutku tak miłej, i z szlachetnym celem połączonej rozrywki — co ich naturalnie nie mało zachodu kosztowało.

Leżąc co było najbardziej zajmującym z całego wieczoru, to 8 my numer programu, który nie został wycięty. Miał to być deklaracja utworu Adama Asnyka p. t. „Na przedzieknie”, od lat kilkunastu znanego, drukowanego i idącego niekwieciowanego. Tymczasem policja kazała numer ten wykresić z programu wieczorku niedzielnego, i był także obecny komisarz policji w asystencji wachmana, ażeby zakazu tego przypilnować...

Bal polski w Wiedniu pod protektoratem arcyksięcia Karola Ludwika, odbędzie się dzisiaj w salach Towarzystwa muzycznego. Gospodarstwo przysięgło panie: Franciszka hr. Baworowska, Maria hr. Bonda, Teresa bar. Buol-Bernburg, Ludwika Chameowa, Felicia hr. Clary Aldringen, Franciszka hr. Czernin, Maria hr. Drohożyńska, Maria Dunajewska, Zofia hr. Kińska, Henrietta księżna Liechtenstein, Helena hr. Łód, Helena hr. Mier, Maria hr. Polocka, Agata bar. Rodich, Józefina Romaszkan, Maria hr. Romer-Chyrows, Irma hr. Taaffe, Elżbieta bar. de Vaux, Jadwiga hr. Wodzicka, Maria hr. Wydenbruck i Helena bar. Ziemiałkowska.

Mierzwinski dawał d. 28. z. m. koncert w Frankfurcie nad Menem. Artystę wywołano 18 razy, a każdy prawie numer programu musiał powtórzyć.

Z Rzymu. Sprawozdania gazet rzymskich, szczególnie *l'Opinione*, *Popolo Romano*, *l'Espresso* i inne, nader pochlebnie wyrażają zdania o gościnnych występach pierwszych tancerzy charakterystycznych warszawskiego baletu: p. Róży Orzechowskiej i p. Napoleona Lucasa.

Odczyty dla kobiet. Piąty odczyt odbędzie się tej nocy 4. lutego o godzinie 5. w sali ratuszowej — Mówić będzie p. dr. Albert Zipper „Z młodzieży Goethego.”

Habilitacja. W bieżącym miesiącu habilitował się na uniwersytecie lwowskim dr. Aleksander Rasiński jako docent filozofii. W środę o godzinie 10. odbędzie się na tejże uniwersytecie wy-

kład habilitacyjny dr. Oswalda Balcera, jako docenta prawa polskiego, na temat „O sądach kapitałowych w Polsce”. W następny zaś ewentualnie będzie miał dr. Piotr Stebelski wykład habilitacyjny, jako docent materialnego prawa karnego.

Kopytkowo będą opłacali otdąd i indziej! Oto najnowszy wymysł faskalizmu nie p. Dunajewskiego lecz magistratu lwowskiego, który chwytając się jakichkolwiek bądź środków, aby zrównoważyć wydatki spowodowane przez podwyższenie plac urzędniczych miejskich.

Bilans. Jest to tytuł rocznika obejmującego szereg wszystkich banków, kolei, assekuracji, kas oszczędności i towarzystw szlacheckich w całej monarchii Austrii. Między innymi datami jest tam wymieniony personal ministerstwa spraw wewnętrznych, handlu i rolnictwa. I o to jak daleko zaszedł pod hasłem delegacji naszej bezwzględnej uległości Owad w dwóch ministerstwach tj. handlu i rolnictwa niema a i jedno Polaka pomiędzy wyższymi urzędnikami. W ministerstwie zaś spraw wewnętrznych było chociaż dwóch Polaków t. j. radcy minist. Ehardt i Medwey a dziś jest tylko jeden tj. radca min. Liedl.

Rocznica. Na cześć 413-letniej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika odbędzie się staraniem Wydziału Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczy politechniki w nowo pomalowanej sali szkoły politechnicznej wieczorek muzyczny-wokalny na dniu 21. lutego. Wydział uprasza nas o ogłoszenie, że bilety na tenże wieczorek zamawiać można do 14. b. m. w biurze Towarzystwa nstnie lub piśmie, ale i późniejże zgłoszenia bezwarunkowo uwzględniane nie będą.

Na grobie. W niedzielę popołudniu zdarzył się na cmentarzu Łyczakowski tragiczny wypadek. Krawiec Zielonicki przyszedł tam wraz z małym synkiem na grób swej żony, którą niedawno pochowano. Pomodliwszy się, wśród łez wydobyl rewolwer z kieszeni i strzelił naprzód do syna, potem na własne zamierzył się życie. Zleka szczęściem nie trafił, sam skaleczył się jednak ciężko. P. Toborowski szaryżda cmentarza wprowadził natychmiast lekarza pułkowego dr. Pokornego, który opatrzył rannego. Nieszczęśliwego odwieziono do szpitala.

Sprawozdanie lwowskiej komisji Towarzystwa opieki weteranów z r. 1830 — 1831 za czas od 1. do 31. stycznia.

Datki nadeszły: Wydział krajowy połowę subwencji sejmowej 500 zł., Jan Komarnicki rocznie 10, Jan Czerzyński rocznie 5, dr. Spasuta za I. kwartał I. urzędniczy techniczny Wydziału krajowego za styczeń 6.55, z Sambora przez p. Drexlera 20, Wydziałów ka. Sapieha 15, Marcelli Sobolewski 10, pułkownik Wacenty Podlewski, A. Ostrowski, Henryk Janke, K. Sobota, N. N., Giga-p. 5, przez delegata dr. Krzyżanowskiego, w Buczaczu Piotr Janiszewski 3, Kolo towarzystwa Polaków w Rannu 14.50 i 140 zł. rum., razem 31.30, dyrektor Bielecki i profesorowie Polak, Pzdrowski, Tarczyński i Kunzman w Drohobycz zamilast powinowaci po 1, przez redakcję *Gazety Narodowej* razem 91, przez redakcję *Dzienn. Pol.* razem 36.30, zebrane podczas nabożeństwa szkolnego uczelniczego staraniem uczniów szkół średnich 17, ogółem wpłynęło 776.5.

W miesiącu styczniu rocznie 34 weteranom zapomogi stałe kwocie 289 zł. zaś 6 weteranom zapomogi jednorazowe w kwocie 48 zł.

Wacenty Podlewski, Dr. Bernard Goldman, przewodniczący, skarbnik.

Przywilegi braci. Dalszy ciąg walego zgromadzenia Tow. „Przywilegi braci” odbył się w sobotę 31. stycznia. Uchwalono następujące rezolucje do wydziału Tow.:

Wale zgromadzenie poleca wydziałowi:

1. Starać się, by w miastach i miasteczkach zakładano szkoły frabrowskie z uwzględnieniem w nich nauki języka hebrajskiego.
2. Utrzymywać dokładną statystykę ilości dzieci w m. będących w wieku szkolnym, o ilości dzieci w m. uczęszczających do szkół publicznych i na mocy tej statystyki żądać od władz kompetentnych, ściślejszego wykonania przyszan szkolnego. Gdzieby zaś dla braku dostatecznej ilości szkół wykonanie przyszan szkolnego było niemożliwym, zakładać szkoły wieczorne na wzór istniejącej szkoły w Rzeszowie.

3. Utrzymywać statystykę ilości uczniów w m. uczęszczających do szkół przemysłowych i rolniczych i na mocy tejże starać się o powiększenie frekwencji uczniów w m. do tychże szkół, lub gdzieby się okazała potrzeba, zakładać wyznaczone szkoły przemysłowe lub rolnicze.

4. Wydawać systematycznie dzieła popularne w języku, o awiające system wychowania, potrzebę elementarnego kształcenia, korzystając wymienionych pod 1, 2, 3, omawiając, dalej szkolność lub wadliwość niektórych instytucji wyznaczo- nych itp.

5. Ustanawiać wedle możliwości stypendja i premje dla uczniów w m. uczęszczających do szkół publicznych lub prywatnych wymienionych pod 1, 2, 3.

6. Podjęć starania około założenia szkoły centralnej dla nauczycieli religii i kandydatów rabinackich.

Dalej uchwalono ażeby każdy artykuł części polskiej *Ojczyzny* przechodził pod cenzurę przewodniczącego Towarzystwa, tudzież ażeby wydział postarał się o szerzenie części hebrajskiej *Ojczyzny* pomiędzy ludnością starozakonną.

Pożar w Jarosławiu. Dnia 30 z. m. apali się tam koszarzy 6. pułku drag-nów. Podczas pożaru wyszły na jaw braki w organizacji straży pożarnej. Czekamy opisu.

W Koforty 9. lutego odbędzie się w sali kasyna reasury koncert pp. Jadwigi i Wandy Bułewskich.

Muzeum zakładu narodowego Ossolińskich od godziny 10. do 1. oddziennie: popołudniu zaś od 3—5 we wtorek i piątek. Wejście bezpłatne.

Muzeum im Odrzyszyckich otwarte w niedzielę od godz. 10. do 1., w środę i sobotę od 11. do 3.

Muzeum przemysłowe w ratuszu codziennie od godz. 9. do 6.; w poniedziałek 50 et. w innu dnio 80 et.

Jutro we środę d. 4. lutego: św. Wacenty; — św. Klymenta.

Władomości policyjne z dnia 2. lutego; g. r. a. d. i. e. n. o. Karoline C. z oswartej kuchni p. 1. 6 ul. Jabłonowskich, czarna kasmirowa suknie z tuniką wart. 18 zł.

Zgubiono: pani B. słotą bransoletę z granatami, p. Rosa M. psigłarsze szary z kwotą 28 zł. na ul. Hallickiej

